

Dziecko w kontekście zagrożeń Internetu

Internet stwarza wiele możliwości rozwoju człowieka zarówno w sferze poznawczej, społecznej i emocjonalnej. Stanowi bogate źródło wiedzy, daje możliwości komunikacji dwustronnej i wielostronnej, uczestnictwa w kulturze, edukacji, rozrywki, pozwala miło spędzać czas wolny, rozwija zainteresowania. Jednak obok możliwości, jakie niesie ze sobą Internet, pojawiają się również zagrożenia. Analizując problematykę zagrożeń płynących z Internetu warto zaznaczyć, iż dorosły internauta jest zdecydowanie lepiej przygotowany do konfrontowania się w sieci z zagrożeniami, treściami niebezpiecznymi niż nastolatek czy dziecko. Jolanta Zmarzlik uważa, że dzieci „są łatwymi ofiarami, ponieważ nie mają dostatecznego doświadczenia są ufne i naiwne, a także, niestety, bardzo często samotne w swoich domach, szkołach i coraz mniej bezpiecznych podwórkach”. Inni badacze obok braku doświadczenia jako czynnik sprzyjający popadaniu w sytuacje niebezpieczne wskazują mechanizmy obronne, które u dzieci są dopiero kształtowane. Dziecko w obliczu sytuacji trudnej, niebezpiecznej dla niego, najczęściej jest zaleźnione i czuje się samotne. Nastolatek zaś problemowe sytuacje w Internecie, jak wynika z przeprowadzonych przeze mnie badań, najczęściej próbuje rozwiązać sam lub przy pomocy kolegi bądź koleżanki. Często konsekwencją takiej decyzji są kolejne kłopoty. To młodzi internauci są najbardziej podatni na przyjmowanie zachowań i wypracowywanie nawyków, niekoniecznie tych pozytywnych. Badania dotyczące zawartości programów telewizyjnych, wyraźnie podkreślają, że „oglądanie audycji prezentujących sceny agresji, destrukcji, grozy, przemocy seksualnej czy obscenicznej erotyki może prowadzić do negatywnych zmian w zakresie sfery poznawczej, emocjonalnej oraz motywacyjnej dziecka”. Agresja, destrukcja, przemoc, erotyka to elementy występujące również w Internecie. Przez analogię można przypuszczać, iż kontaktowanie się młodego internauty z treściami zawierającymi wymienione elementy może być przyczyną negatywnych zmian w sferze poznawczej, emocjonalnej i motywacyjnej dziecka.

Generalnie źródłem problemów dzieci i młodzieży w Internecie mogą być ich ryzykowne zachowania w sieci, jak również zagrożenia ze strony innych internautów, określane często ogólnie mianem zagrożeń ze strony Internetu. Do grupy zagrożeń ze strony Internetu zaliczane są również rozwiązania techniczne, które przyczyniają się czy wprost ułatwiają pozyskiwanie treści dla dzieci nieprzeznaczonych. Takim technicznym rozwiązaniem jest choćby tzw. pozycjonowanie stron¹⁴. Ryzykowne zachowania dzieci i młodzieży¹⁵ w sieci to: ujawnianie swoich prawdziwych danych osobowych, ufne zwierzenie się ze swoich osobistych problemów anonimowym osobom poznanym na Internecie, umawianie się na spotkania w rzeczywistości, bez wiedzy rodziców, z osobami poznanymi w sieci, wchodzenie na strony www z treściami dla dzieci nieprzeznaczonymi, wyśmiewanie i szykanowanie osób nielubianych, uprawianie hazardu w sieci, gra w gry on-line, które uzależniają itp. Poziom ryzykownych zachowań dzieci w Internecie badacze określają przede wszystkim na podstawie deklaracji młodych respondentów odnośnie udzielania on-line swoich danych osobowych oraz zawierania znajomości na Internecie, które kontynuują w rzeczywistości. Najbardziej ryzykownym zachowaniem młodych internautów jest właśnie ujawnianie swoich danych osobowych w sieci, które raz umieszczone nie giną, co więcej są powszechnie dostępne innym internautom. Następnym zachowaniem ryzykownym jest kontynuowanie znajomości, zawartych w Internecie, w rzeczywistości (offline). Europejskie badania SAFT potwierdzają tę ryzykowną praktykę młodych internautów w wieku 13-16 lat, dotyczącą ujawniania w sieci różnych

danych o sobie. Młodzi Polacy chętnie w Internecie udostępniają swój adres poczty elektronicznej aż 83,6%, rzadziej przesyłają swoje zdjęcia, podają numer telefonu czy adresu zamieszkania. Spośród 65% młodych internautów otrzymujących zaproszenie do spotkania w rzeczywistym świecie, 35% odpowiada odmownie. Pociuszającym może być fakt, że na takie spotkanie w rzeczywistości młody internauta zabiera kolegę/koleżankę lub rodzeństwo spośród osób, które deklarowały, iż spotykają się w realu z nieznanymi z Internetu – 46%. Zagrożeniami ze strony innych Internautów są: zachęcanie do antyspółecznych zachowań agresji, nienawiści (np. grupy typu „Krew i honor”), używania narkotyków i alkoholu, aktów samobójczych, proponowanie seksu, zachęcanie do hazardu. Badacze podkreślają, że większe zagrożenie w cyberprzestrzeni stanowią ludzie a nie informacje tam umieszczane.

Nowe urządzenia, w tym również elektroniczne media, zmieniają nasze dotychczasowe życie społeczne i rodzinne. Zachodzące zmiany można podzielić na dwie grupy: pozytywne i negatywne. Każdy internauta, ten zaawansowany w swoich umiejętnościach, jak również ten początkujący, z pewnością bez wahania wymieniłby korzyści korzystania z Internetu. Jednak przy opisie zagrożeń wynikających z eksploracji sieci pojawia się pewna trudność. Zdarza się, że zmiany te są dla nas zaskakujące, ale może być również tak, że tych zmian sobie nie uświadamiamy. I tak, gdy ludzie porozumiewają się przez np.: e-mail, Gadu- -Gadu, skypa zmienia się komunikacja interpersonalna, pojawiają się nowe potrzeby, a rezygnujemy czy ograniczamy dotychczasowe formy porozumiewania się. Robimy zakupy przez Internet. Dokonujemy operacji bankowych przy pomocy indywidualnych kont bankowych, rezygnując z tradycyjnej formy opłacania rachunków osobiście na poczcie czy w banku. Rozwój mediów jest nieuchronny. Zadziwiający jest jednak fakt, iż w czasie współczesnym, przesyconym urządzeniami, które z założenia miały nam ułatwić życie, człowiek ciągle się spieszy, jest zmęczony. W tej sytuacji niewątpliwie Internet jest wyzwaniem dla rodziców i wychowawców

Literatura:

- J. Izdebska, Dziecko w świecie mediów elektronicznych. Teoria, badania, edukacja medialna, Białystok 2007,
- J. Zmarzlik, Internetowe znajomości – lek na samotność w realnym świecie, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” 2005,

Opracowała
Mgr Sylwia Lesiak